

3. Офіційна сторінка Німецько-Українського фонду. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://guf.gov.ua>.

4. Офіційна сторінка Міністерства економічного розвитку і торгівлі України <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=5dee0c19-31f9-4a56-9f86-c05dc322cbb4&tag=ProgramiPidtrimkiPidprintsiv>.

5. Буй Т.Г. Податкова політика щодо малого бізнесу в Україні // Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. – 2011. – Т. 120. – С. 8–11.

6. Ногінова Н. Оподаткування малого підприємництва в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – № 24.1. – С. 259–263.

СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ США: ОКРЕМІ ПОЗИТИВНІ АСПЕКТИ

Дем'янчук В. А.

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінально-правових
та адміністративно-правових дисциплін,*

*Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука*

Ляшук І. С.

*студентка 4 курсу
юридичного факультету*

*Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Враховуючи поступову децентралізацію органів правопорядку в Україні, та беручи до уваги реалізацію в Україні міжнародних стандартів та врахування досвіду провідних країн світу, актуалізує питання вивчення системи організації поліцейської діяльності у США. Зазначене має важливе значення для того, щоб зрозуміти сучасну структуру органів закону цієї країни сьогодні, адже американська поліцейська система, як стверджує Х. В. Солнцева, єдина в світі.

Так, більшість країн світу сьогодні покладаються на одне або тільки кілька агентств правоохоронних органів, тоді як у Сполучених Штатах є тисячі правоохоронних органів з сотнями тисяч працівників. Жодна

інша країна світу не має такої системи громадського порядку, як США. Вивчення історії поліцейської діяльності, на думку науковця, важливе ще й з іншої причини: історія часто повторюється. Історія повторюється негативно, коли політики приймають рішення у вакуумі, не звертаючи уваги на тих, хто вже стикався з такою ж проблемою раніше: нездатність користуватися досвідом призводить до ускладнень та повторення минулих помилок [1].

Так, основною урядовою установою країни, на яку покладається розслідування всіх кримінальних злочинів, за винятком тих, розслідування яких доручено іншим службам, є Федеральне бюро розслідувань [2]. Цей правоохоронний орган займає центральне місце в боротьбі з правопорушеннями і справедливому відправленні правосуддя в Сполучених Штатах. Законодавство та модель правоохоронної системи США побудовані таким чином, що призвели до якщо не повної, то значної децентралізації поліцейських підрозділів. Поліцейські служби та підрозділи штатів є незалежними від федеральних. А кількість поліцейських органів різної компетенції в США сягає майже 40 тисяч. Жорстких ієрархічних зав'язків, таких, які має поліція в Україні, між ними немає ні по вертикалі, ні по горизонталі. Поліцейські органи США умовно можна згрупувати так: федеральні поліцейські органи; поліцейські органи штатів; поліцейські органи в графствах; поліцейські органи в містах і селищах міського типу; поліцейські органи корпорацій і фірм (приватна поліція). В Сполучених Штатах Америки поліцейські функції, крім вказаних органів, виконують також спеціальні органи Міністерства фінансів, митної служби, служби внутрішніх прибутків, федеральні органи контролю за банками, управління банків, бюро наркотиків, служби імміграції, інспекційного департаменту поштового відомства і ряду інших органів, які мають право на проведення дізнання і досудового слідства по правопорушенням, віднесеним до їх компетенції [3].

Крім цього, в США дуже розвинений інститут шерифства. Так, шериф округу є керівником окружної поліції. Обов'язки і взаємовідносини між шерифом і поліцією штату значно різняться від штату до штату. В основному це підтримка правопорядку, боротьба зі злочинністю, допомога у здійсненні правосуддя, функції судового пристава, адміністративне управління окружною в'язницею. Зазвичай шерифи поділяються на три основні категорії: 1) шерифи з мінімальними правами – відповідають за в'язницю, транспортування ув'язнених, вручення повісток до суду тощо; 2) шерифи з обмеженими правами – на додаток до вказаних вище виконують звичні традиційні правоохоронні функції, такі як розслідування злочинів та патрулювання в межах свого округу; 3) шерифи, що виконують весь набір правоохоронних функцій, незалежно від кордонів округу. У деяких шта-

тах (здебільшого у північних) повноваження шерифа значно звужені. Більшу частину роботи з охорони правопорядку забезпечує поліція штату. Протилежна ситуація спостерігається у більшості південних штатів. У багатьох районах шериф сприймається як впливова політична фігура [4]. Також, до обов'язків шерифа відноситься превентивна функція та функція розслідування злочинів, контроль за станом правопорядку на автошляхах.

З аналізу позитивного досвіду США, українським реформаторам варто також звернути увагу на повноваження співробітників поліції цієї країни. Так, А. В. Стаценко у своєму дослідженні на прикладі прав офіцера поліції та водія, приходять до висновків, що в США права останніх на законодавчому рівні досить чітко регламентовані. Зокрема, це підстави зупинки, порядок огляду та обшуку водія та транспортного засобу. Як приклад, автор зазначає, що перед складанням іспиту для отримання посвідчення водія у США, особа підписує документ у якому вона погоджується з тим, що у разі зупинки транспортного засобу під її керуванням та наявності підстав, офіцер поліції може оглянути водія та автомобіль. Таким чином, особа складаючи іспит вже усвідомлює як потрібно поводитися у разі такої зупинки працівником поліції [5].

У ході дослідження також звертаємо увагу, що у США існує безліч довідників, правил, книжок, рекомендацій, тощо, як правильно поводитися та спілкуватися з офіцером поліції. Зокрема, до деяких з них, на прикладі зупинки транспортного засобу, відноситься такий алгоритм: по-перше, необхідно заглушити двигун автомобіля, що дасть змогу правоохоронцю розуміти подальші дії (намір залишити місце зупинки); після цього залишатися в салоні транспортного засобу (крім випадків, коли поліцейські запрошують вийти) та, за необхідності, увімкнути світло. Зазначене надасть змогу правоохоронцю бачити рухи водія та своєчасно реагувати на будь-які зміни. Відкрити віконце зі сторони водія та тримати руки на кермі.

На наш погляд, така практика позитивна й для України через нагальну необхідність підвищення якості виконання як поліцейськими своїх службових обов'язків, дотримання прав та законних інтересів осіб, так і для інших осіб, які у разі виникнення ситуацій застосування поліцейськими основних адміністративно-правових методів діяльності поліції – переконання та примусу, будуть знати алгоритм дій правоохоронців та відповідно реагувати на нього, виконуючи законні вимоги поліцейського.

Якщо звернутися до ситуації із застосування вогнепальної зброї поліцейським, що є найбільш суворим заходом примусу, можемо спостерігати таку ситуацію, коли її застосування несе за собою різноманітні наслідки та критику громадськості. Застосування та використання громадянами вогнепальної зброї в країні гарантовано

положеннями другої поправки до Конституції. Порівнюючи США та інші країни, спостерігаємо, що американські поліцейські наділені правом застосовувати вогнепальну зброю без попередження. Згідно із діючим законодавством, працівник поліції може застосовувати вогнепальну зброю в будь-якій ситуації, яку він вважає небезпечною для свого життя і здоров'я. У той же час, її застосування у подальшому автоматично призводить до проведення службового розслідування та встановлення підстав законності її застосування. Законодавство США робить акцент на наявності безпосередньої загрози життю або здоров'ю працівника поліції, в той час як України – на забезпеченні безпеки громадян (включаючи самих правопорушників).

Як підсумок, потрібно сказати, що поліція в США є не каральним органом, а громадською службою, метою якої є підтримання правопорядку.

Література:

1. Солнцева Х. В. Поняття «поліцейська діяльність» в Україні та США. *Право та інновації* № 1 (13) 2016. Режим доступу: URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2016/05/Solntseva13.pdf> (дата звернення 19.04.2021).
2. Басс В. О. Організаційно-правові засади створення місцевої міліції в Україні: порівняльний аналіз з діяльністю муніципальної поліції зарубіжних країн: дис. ... кандидата юрид. наук. Київ, 2010. 208 с.
3. Ратушняк В. І. Адміністративно-правові засади управління міліцією громадської безпеки в Україні: дис. ... кандидата юрид. наук. Харків, 2013. 212 с.
4. Доценко О. С. Основні напрями діяльності поліції зарубіжних країн, основним завданням яких виступає забезпечення громадської безпеки. *Митна справа*. 2014. №2 (92). Ч. 2. Кн. 2. С. 217–220.
5. Стаценко А. В. Реформа української поліції: американський досвід. *Юридичний науковий журнал*. Випуск № 3/2016. С. 188–190. Режим доступу: URL: http://www.lsej.org.ua/3_2016/57.pdf (дата звернення 19.04.2021).